

Wymiana prawna w EŚW: przykład Sp. z o.o.

Głównym celem projektu jest analiza i ocena wymiany prawnej pomiędzy Niemcami, Austrią i Polską. Termin „Wymiana” obejmuje w szerokim znaczeniu transfer prawny i ponowny transfer prawny, a także migrację myśli i idei. W aspekcie przestrzennym wymiana prawna ma charakter wielowymiarowy i może odbywać się na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i globalnym, zarówno w kierunku horyzontalnym, jak i wertykalnym. Idealnym przykładem na ukazanie zjawiska wymiany prawnej między tymi trzema państwami położonymi w Europie Środkowo-Wschodniej jest instytucja spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (GmbH). Projekt obejmuje trzy okresy: 1897-1918 (wymiana prawna między Niemcami a Austrią), 1918-1939 (wymiana prawna między Niemcami/Austrią a Polską i jej rozwój w okresie międzywojennym) oraz 1989-2024 (reorientacja Polski i kwestia ponownego transferu). Dokładne i pogłębione badania w tych trzech okresach pozwolą na ukazanie tła procesu wymiany prawnej i sił napędzających to zjawisko, oszacowanie roli ekspertów i wzajemnych powiązań między nimi, ocenę rzeczywistych efektów transferu prawnego zawartych w przyjętych aktach prawnych, wskazanie dalszego rozwoju tego złożonego procesu oraz jego długoterminowych skutków i wpływu na gospodarkę.

Pod względem metodologicznym projekt ma przede wszystkim opierać się na analizie, przy użyciu różnych instrumentów, ponadnarodowej sieci powiązań i prowadzonego w jej ramach dyskursu na temat wymiany prawnej. Ponieważ w przeważającej części badań wykorzystane zostaną materiały archiwalne, realizacja projektu wymaga zastosowania metod właściwych dla badań historycznych i historyczno-prawnych. Projekt dotyczy także norm prawnych, rolę pomocniczą będzie więc odgrywać metoda dogmatyczna, polegająca na interpretacji aktów prawnych i orzeczeń sądowych. Ponadto w jak największym stopniu uwzględniony zostanie dyskurs naukowy oraz przedstawiane w nim wątpliwości co do interpretacji przepisów prawnych i postulaty *de lege ferenda*. Interdyscyplinarny charakter projektu znajdzie odzwierciedlenie w metodach powszechnie stosowanych w obszarze nauk społecznych, głównie ekonomii i socjologii. Należą do nich: studium przypadków, analiza otoczenia społeczno-gospodarczego oraz różne narzędzia wykorzystywane w nurtach ekonomii instytucjonalnej.

Dotychczas badania nad GmbH prowadzono jedynie z perspektywy krajowej. Projekt idzie o krok dalej i analizuje wymianę prawną odpowiednich norm prawnych z różnych perspektyw na poziomie ponadnarodowym. Unikalny i innowacyjny projekt wykracza poza konwencjonalne ramy badań prawnych i uwzględnia warunki ekonomiczne, społeczne, kulturowe i interpersonalne oraz zapewnia analizę sieci powiązań. Jego realizacja jest możliwa tylko dzięki współpracy austriackich, niemieckich i polskich badaczy wyposażonych w wiedzę historyczną, prawniczą i ekonomiczną.